

ΤΡΟΠΟΙ ΟΠΤΗΣΕΩΣ ΤΩΝ ΚΡΕΑΤΩΝ*

Ἐν μεταφράσει ἄρθρου τοῦ Fritz Schultze περὶ τῶν πρώτων ἀρχῶν τῆς ἐψήσεως τῶν τροφῶν ὁ καθηγητὴς Σπ. Μηλιαράκης, τοῦ λόγου ὄντος περὶ τῆς ὀπτήσεως κρεάτων ὑπὸ αὐτοχθόνων τῆς Ἀφρικῆς ἐν μεγάλῃ φωλεᾷ μυρμηκῶν, τῆς ὁποίας τοὺς πηλίνους τοίχους ἐπυράκτουν διὰ πυρός, ὑποσημειώνει τὰ ἐξῆς περὶ παραπλησίου τινὸς τρόπου ὀπτήσεως παρ' ἡμῖν.

«Καὶ οἱ χωρικοὶ καὶ ποιμένες τῆς Ἑλλάδος, ἰδίως δὲ τῆς Στερεᾶς, ὤπτων πρότερον καὶ ὀπτῶσιν ἐνίοτε καὶ σήμερον τὸ κρέας κατὰ τὸν ἐξῆς τρόπον : Σφάζοντες τὸ ζῷον καὶ ἀφαιρῶντες τὰ ἐντόσθια αὐτοῦ σπλάγχνα περιαλείφουσι τὸ μὴ ἀποδαρὲν δέρμα ἐν πηλοῦ, οὕτω δὲ περιεχρισμένον ρίπτουσιν ἐν λάκκῳ, πρότερον περικυκλωθέντι δι' ἰσχυρᾶς πυρᾶς, ἐπιρρίπτοντες δ' ἀνωθεν αὐτοῦ χῶμα ἐπισφραγίζουσι καὶ τὴν ἀπομείνωσαν ἀνθρώπινον. Μετὰ τοῦτο ἢ τρεῖς ὥρας ἐξάγοντες ἀφαιροῦσι μόνον τὸ εὐκαίρετον δέρμα μετὰ τοῦ πηλοῦ. Τὸ κάτωθεν κρέας εἶναι ἐντελῶς ἐψημένον ὥς ἐν κλιδάνῳ. Οὕτως ἐπίσης τρώγουσι καὶ οἱ κτηνῆται τοὺς σκολόπακας (μπεκάτσας) ἐμβρέχοντες αὐτοὺς μετὰ τῶν πτερῶν ἐν ὕδατι καὶ καταχωννύοντες ἐν θερμοσποδιᾷ. — Πόθεν ὅμως κατάγεται ἡ καταφανῶς τελειοτέρα αὕτη μέθοδος, τῆς ὀπτήσεως ; Μὴ συγγενεύουσα οὐδαμῶς κατὰ τὴν ὁμηρικὴν ἐποχὴν καὶ τοὺς μετέπειτα χρόνους ὀπτήσεως, πότε ἔλαβε τὴν ἀρχὴν καὶ ἐκ τίνων φύλων ; (Βιολογικὸς Ἑρμηνεύτης. Ἀθ. 1914 σ. 45).

Κατωτέρω δὲ ἐξ ἀφορμῆς τῶν ἀναφερομένων περὶ τῶν κατοίκων τῶν Ἑβρίδων νήσων, ὅτι ἔδραζον τὸ κρέας μεθ' ὕδατος ἐν τῇ κοιλίᾳ ἢ ἐν τῷ δέρματι τοῦ σφαγέντος ζώου, καὶ περὶ τῶν Ὀστιάκων τῆς Σιθηρίας καὶ τῶν Κοριάκων, ὅτι ἔδραζον τὸ αἷμα ἐν τῇ γαστρὶ τοῦ ζώου καὶ περὶ τῶν ἀρχαίων Σκυθῶν, οἵτινες κατὰ τὸν Ἡρόδοτον, εἰς δὲν εἶχον λέδητα, ἐσυνήθιζον νὰ βράζωσι τὸ κρέας «εἰς τὰς γαστέρας τῶν ἱγνῆων εἰσβάλλοντες», σημειώνει :

«Ὑπομινύσκομεν ἐνταυθα τὸ καλούμενον παρ' ἡμῖν τσουκάλι τοῦ Νταγκλῆ, ὅστις ἐπὶ ἀπαναστάσεως ἔδραζεν ἐντὸς τοῦ στομάχου τοῦ φονευ-

*) Ἐφημερίδα ἐν Λαογραφίᾳ 1914 τ. Α' σ. 739—740.

θέντος ζώου τὴν τροφήν καὶ ἔστις κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἔκφρασιν ἔτρωγε μετὰ ταῦτα αὐτὸ τὸ τσουκάλι ὡς ἐπιδόρπιον» (Αὐτ. σ. 49).

Εἶναι πολὺ πιθανὸν ὅτι ὁ πρῶτος τρόπος τῆς ὀπτήσεως ἦτο ἐν χρήσει κατὰ τοὺς παλαιοτάτους χρόνους ἐν Ἑλλάδι. Τοῦτο δυνάμεθα νὰ συναγάγωμεν ἐκ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν περιέφλεγον τὰς τρίχας τῶν χοιριδίων, προτοῦ ἐπινοήθῃ ἢ διὰ ζέοντος ὕδατος μάδησις. Διότι ὀρύσσοντες βόθρον, τὸν ὅποιον ἐπυράκτου, τὴν λεγομένην εὐστραν, ἔθετον ἐν αὐτῷ τὸ ζῷον. (Βλ. Πολυδεύκ. Γ' 91, Εὐστάθ. εἰς Ὀδύσσ. Β 300 σ. 1446. Σχολ. Ἀριστοφ. Ἰππ. 1236). Τὴν εὐστραν, ὅτε ἐπενοήθη ἡ μάδησις, ἀντικατέστησεν ὑστερον τὸ μαδιστήριον. Ἡ λέξις *μαδιστήριον*, ὅπου δηλ. ἐμάδιζον τὰ χοιρίδια, εὐρίσκεται τὸ πρῶτον εἰς ἐπιγραφὴν τοῦ Α' αἰῶνος π. Χ. (*Michel Recueil d' inscript. grecques* ἀρ. 1199).

Ἀλλὰ καὶ τὸ τσουκάλι τοῦ Νταγκλῆ φαίνεται ὅτι ἦτο γνωστὸν εἰς τοὺς Ἕλληνας ἀπὸ τῶν ὁμηρικῶν χρόνων. Ἐν τῇ Ὀδυσσεΐᾳ (Σ 44, Υ 25) ἀναφέρεται ὀπτήσις γαστέρων ἐμπλέων λίπους καὶ αἵματος. Καὶ ὁ Στρεψιάδης τοῦ Ἀριστοφάνους (Νεφέλ. 300) κατὰ τὴν ἐορτὴν τῶν Διασίων ὥπτα γαστέρα ταῖς συγγενέσι, πιθκνώτατα κατὰ τὸν αἰὶνόν τε τρόπον.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ